

Редакційна колегія: В.А.Васильєва — директор Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права;
П.Л.Фріс — Заслужений діяч науки і техніки України, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права;
Н.Р.Кобецька — кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри трудового, екологічного та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

П68 Правова політика Української держави [текст] : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Том 2. / 19-20 лютого 2010 року – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010. – 329 с.

У збірник включені статті і тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, яка відбулася 19-20 лютого 2010 року на базі Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Висвітлюються результати наукових досліджень проблем правового становища особи, конституційного ладу, адміністративних та фінансових правовідносин, правового регулювання майнових, особистих немайнових та підприємницьких відносин, трудового права та права соціального забезпечення, прав людини на безпечне екологічне середовище, реформування земельних правовідносин, боротьби зі злочинністю, процесуальних гарантій прав та інших аспектів правової політики Української держави.

Теоретичні положення і практичні рекомендації учасників конференції щодо удосконалення різних галузей права та юридичних наук стануть вагомим кроком на шляху розвитку правової думки та законодавчого процесу.

Для студентів, слухачів, курсантів юридичних інститутів та факультетів, науковців, практичних працівників та всіх зацікавлених осіб.

Зміст

Секція 4. Конституційно-правова політика України. Проблеми узгодження правової політики України з міжнародною правовою політикою	8
Жаровська І. М. Шляхи подолання проблеми закритості державної влади	9
Кошеваров В. П. Правові засади співробітництва України з Європейським Союзом в сфері юстиції, свободи і безпеки	11
Магновський І. Й. Правова політика України на захисті адміністративно-територіального устрою	12
Скуляк І. А. Незалежність суддів одна із основних гарантій демократичної держави	14
Тимченко Г. П. Система принципів судочинства як наукова проблема	15
Веклич В. О. Проблемні питання реалізації правової політики у сфері захисту прав та свобод людини й громадянина	19
Волкова Н. В. Щодо окремих змін у міграційному законодавстві України	22
Дівак В.В. Окремі проблеми визначення правового статусу невизнаних або частково визнаних держав	23
Кадикало О. І. Правова природа конституційних судів	27
Кобрин В. С. Зростання ролі Прем'єр-міністра України в контексті суспільних потреб	29
Ковальова І. В. М. К. Ренненкампф про поняття і призначення держави	33
Мелех В.В. Вдосконалення співробітництва України з інституціями Ради Європи щодо захисту прав людини	36
Секція 5. Адміністративно-правова політика	39
Велкін Л. М. Адміністративно-правова політика Української держави в контексті подолання правового нігілізму	40
Віленчук П.Д., Шульга О.О. Правове та інформаційно-комунікаційне забезпечення органів державної влади та управління	42
Мазур А. П. Переважне право як елемент юридичного змісту регулятивних митних правовідносин	45
Острогляд О.В. Поняття та завдання податкової політики України .	47
Томин О.О. Підвищення ефективності реалізації функцій контролю у галузі мисливства та полювання: окремі правові аспекти	50
Федорук Н. С. Система адміністративного права України: необхідність уточнення змісту	53
Вайдаченко О. І. Митна політика як елемент загальнодержавної політики України	55
Велкіна Ю. Л. Компетенція органів виконавчої влади в контексті забезпечення культурних прав громадян	58
Вілик О. О. Питання податкового обліку в податковому законодавстві України	59

Тобто, кримінально-правова норма (її частина) фактично може міститися і в іншогалузевих джерелах права, які відповідно повинні в цій частині визнаватися джерелами кримінального права, що жодним чином не суперечить принципу, закріпленому у ч.1 ст. 3 КК України.

1. Рішення Конституційного Суду України від 19 квітня 2000 року № 6-рп/2000 (справа про зворотню дію кримінального закону в часі) // Офіційний вісник України. – 2000. – № 39. – С. 77.
2. Пикуров Н.И. Квалификация следователем преступлений со смешанной противоправностью: учебное пособие / Н.И. Пикуров. – Волгоград: М-во внутр. дел СССР, 1998. – 66 с.
3. Кримінальне право України в запитаннях і відповідях. Загальна частина. (Посібник для підготовки для іспитів) / (За загальною редакцією Клименка В.А.). – К.: Атіка, 2003. – 288 с.
4. Вартилицька І.А. Кримінальне право України. Альбом схем: навчальний посібник / І.А. Вартилицька, В.С. Плутатар [За заг. ред. В.Я. Горбачовського]. – К.: Атіка, 2003. – 208 с.
5. Гацелюк В.О. Реалізація принципу законності кримінального права України (загальні засади концепції) / В.О. Гацелюк. – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2006. – 280 с.
6. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / [Александров Ю.В., Дудоров О.О., Клименко В.А. та ін.]; за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. – К.: Юридична думка, 2004. – 352 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: 4-те видання перероблене і доповнене / [за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка]. – К.: Юридична думка, 2007. – 1184 с.
8. Дудоров О.О. Про місце банкетної диспозиції норми кримінально-правової заборони у конкретизації змісту складу злочину // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – число 1 (14). – С. 257-260.
9. Грищук В.К. Кримінальне право України: Загальна частина: Науч. посіб. для студентів юрид. фак. вищ. навч. закл. / В.К. Грищук. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2006. – 568 с.
10. Кузнецов В.В. Теорія кваліфікації злочинів: Підручник. (2-е вид., перероблене) / В.В. Кузнецов, А.В. Савченко [За заг. ред. професорів Є.М. Моисєва, О.М. Джуджи; наук ред. к.т.н., доц. І.А. Вартилицька]. – К.: КНТ, 2007. – 300 с.
11. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навчальний посібник / В.О. Навроцький. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.
12. Загальна теорія держави і права / [За ред. проф. М.В. Цвіка, доц. В.Д. Ткаченка, проф. О.В. Петришина]. – Харків: "Право", 2002. – 432 с.
13. Пикуров Н.И. Уголовное право в системе межотраслевых связей: монография / Н.И. Пикуров. – Волгоград: Волгоградск. юрид. ин-т МВД России, 1998. – 220 с.
14. Постановки Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / [За загальною редакцією голови Верховного Суду України В.Т. Маляренка; Упорядник П.П. Палитчук]. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 408 с.

Яцків І.І.

здобувач кафедри адміністративної діяльності КНУВС

Законодавче визначення поняття корупції

Термін «корупція» зараз широко вживається у суспільстві. Різними авторами сюдикладається найрізноманітніший зміст, починаючи від зведення корупції до такого злочину як одержання хабара, закінчуючи визначенням її за допомогою загальних формулювань, які не містять конкретних ознак правопорушення (стійкий зв'язок, система взаємовідносин тощо). Нез'ясовано також, чи можливо дати універсальне поняття корупції, яке б відповідало вимогам різних галузей науки. Разом з тим, визначення цього поняття дає змогу встановити коло корупційних діянь, а також наповнити конкретним юридичним змістом зазначений термін.

Основні підходи до розуміння корупції можна звести до наступного:

- 1) корупцію визначають як підкуп державних службовців;
- 2) корупція розглядається як зловживання владою або посадовим становищем, здійснене з певних особистих інтересів;
- 3) корупцію розуміють як використання посадових повноважень, статусу посади, а також її авторитету для задоволення особистого інтересу або інтересів третіх осіб;
- 4) корупція розглядається як елемент (ознака) організованої злочинності.

Слід виходити з того, що корупція не може бути зведена до якогось конкретного суспільно небезпечного діяння, певного правопорушення. Корупція – це суспільне явище, яке має соціальну умовленість, соціальні закономірності розвитку та здійснює негативний вплив на соціальні процеси. Вона пронизує усі сфери суспільства, деформує суспільні відносини [1, с.20].

У різні історичні періоди термін "корупція" мав різний зміст і тлумачення. Макіавеллі вважав, що це руйнація всіх громадянських чеснот. На думку Монтеск'є – це перетворення доброго політичного ладу на порочний. Руссо був переконаний, що це неминучий наслідок самої боротьби за владу.

Відповідно до установчих документів міжнародної організації Transparency International, корупція – це зловживання довіреною владою для власної вигоди. Вона має жахливі не тільки національні, але й глобальні наслідки, породжує соціальну, економічну і політичну нестабільність, підірвує демократію і верховенство права, спотворює національну і міжнародну торгівлю, є причиною спотворення інформації та сприяє порушенню етичних норм в приватному секторі, загрожує місцевій і міжнародній безпеці, породжує проблеми при розподілі природних ресурсів.

Корупція – це комплексне поняття, яке охоплює сукупність взаємопов'язаних правопорушень: кримінально-правових; адміністративно-правових; дисциплінарних. І вже цей факт пояснює наявність розмаїття визначень корупції різними авторами і проблеми з формулюванням загального, єдиного визначення цього явища.

Корупція - причина і ядро багатьох порушень прав людини. Серед країн, де спостерігається систематична корупція, відповідно систематично порушуються і права людини.

Сама ж корупція у чинному законодавстві визначається як соціальне явище, яке виникає через сукупність сприятливих для цієї протиправної діяльності чинників, зокрема низький рівень правової культури населення, бажання вигоди та наявності повноважень для досягнення цього.

11 червня 2009 року прийнято 3 нові антикорупційні закони, які визначають поняття корупції, конкретизують коло її суб'єктів та нові складі правопорушень у даній сфері:

- 1) Про засади запобігання та протидії корупції;
- 2) Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень;
- 3) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення.

Відповідно до Закону [3] корупційним правопорушенням визнається умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене суб'єктом відповідальності за корупційні правопорушення, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність. Саме ж поняття корупції визначається як використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди такій особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей.

До Кодексу України про адміністративні правопорушення також внесено ряд змін, які регламентують порядок розгляду справи про корупційне правопорушення, уповноважених на це суб'єктів, складання протоколу про вчинення корупційного адміністративного правопорушення та повідомлення про розгляд справи, встановлено строки виконання постанов суду про накладення адміністративного стягнення тощо [5].

Отже, законодавче визначення поняття корупції, наведене у нещодавно прийнятому Законі [3] потребує офіційного роз'яснення та тлумачення, деякі положення самого Закону потребують змін. На сучасному етапі серед заходів протидії корупції варто виділити розробку ефективних механізмів реалізації законодавчих положень (зазначених у нових антикорупційних законах) на практиці, вдосконалення та внесення змін до деяких їх положень з метою деталізації та усунення подвійного тлумачення.

1. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: Монографія. - К.: Атіка, 2001. - 304с.
2. Про боротьбу з корупцією: Закон України від 05.10.1995 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1995. - № 34. - ст. 266
3. Про засади запобігання та протидії корупції: Закон України від 11.06.2009 // Голос України. від 18.07.2009. - № 132
4. Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень: Закон України від 11.06.2009 // Офіційний вісник України (ОФУ) від 24.07.2009. - №53

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України від 11.06. 2009 // ОФУ від 24.07.2009. - №53